

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет початкового навчання

СТУДЕНТСЬКІ ІНІЦІАТИВИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

**МАТЕРІАЛИ
II НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ**

(12 травня 2021 р., м. Харків)

Харків – 2021

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет початкового навчання

**СТУДЕНТСЬКІ ІНІЦІАТИВИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**МАТЕРІАЛИ
II НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ**

(12 травня 2021 р., м. Харків)

Харків – 2021

УДК 373.3
ББК 74.202.21
С 88

*Затверджено до друку кафедрою початкової і професійної освіти
(протокол № 16 від 30.03.2021 р.)*

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного
педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 3 від 07.04.2021 р.*

С 88 Студентські ініціативи : теорія і практика початкової освіти :
матеріали ІІ науково-практичної інтернет-конференції студентів
факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди
(12 травня 2021 р., м. Харків) / за заг. ред. д-ра пед. наук, проф.
В. В. Ушмарової. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021. 70 с.

У збірнику подано матеріали тез виступів на науково-практичній
інтернет-конференції студентів факультету початкового навчання ХНПУ імені
Г. С. Сковороди. У матеріалах висвітлені актуальні питання теорії і методики
навчання та виховання молодших школярів, питання природничо-математичної
та філологічної освіти.

**УДК 373.3
ББК 74.202.21**

Видано за рахунок авторів.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2021

13. **Світлична Анастасія** (наук. кер. – к. філ. н., доц. І. О. Купіна)
Формування культури спілкування молодших школярів засобами
фразеології..... 66
14. **Стасенко Ніна** (наук. кер. – співробітник лабораторії Ю С. Дьякова)
Читацький портрет сучасного першокурсника..... 67
15. **Тимофієва Анна** (наук. кер. – к. пед. н., доц. О. М. Коваленко)
Опанування навички читання як важлива складова формування
читацької компетентності першокласників..... 68
16. **Філоненко Дарина** (наук. кер. – к. пед. н., доц. А. А. Ємець)
Твори про Лесю Українку в колі читання молодших школярів..... 69

Формування культури спілкування молодших школярів засобами фразеології

Світлична Анастасія

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент І. О. Купіна

Розв'язання проблеми формування культури спілкування молодших школярів засобами фразеологічного багатства української мови, тобто стійких сполучень слів, що репрезентують вербальне і невербальне спілкування, є актуальним.

Уміння дотримуватися етичних норм завжди високо поцінювалося в суспільстві. Знання норм етики, наслідування в поведінці та мовленні свідчать про гарні манери. У мовленнєвій комунікації розуміють володіння етикетною культурою, уміння контролювати свої почуття, емоції, керувати своїм характером, волею, поведінкою. Дотримання етикетних норм передбачає віддзеркалення таких якостей, як увічливість, гречність, чемність, тактовність, уважність, доброзичливість, терпимість. Виражаються ці якості через конкретні мовленнєві дії. Оскільки ввічливість може мати різні відтінки, різний ступінь вияву, то мова послуговується спеціальними додатковими словами й стійкими сполученнями слів на означення поняття. Звідси мовленнєвий етикет – правила мовленнєвої поведінки, прийняті в суспільстві. Під етикетним спілкуванням слід розуміти взаємну самопрезентацію засобами етикетних слів і стійких сполучень у конкретній ситуації спілкування.

Перші спроби тематичного добору фразеологізмів з орієнтацією на матеріал підручників, з урахуванням найбільш уживаних формул привітання, прощання, вибачення, запрошення здійснили Г. А. Андрієвська, Е. М. Міргаязова, Б. А. Шаніязова.

Навчання фразеології в початковій школі ґрунтується на засвоєнні та розумінні семантичної специфіки фразеологізмів. Ознайомлення учнів із фразеологічним значенням вимагає застосування різних прийомів семантизації фразеологізмів. У сучасній методиці навчання української мови в початкових класах праця над семантизацією фразеологізмів є один із перспективних напрямів словникової роботи, зокрема розвитку мовлення молодших школярів.

Фразеологія української мови має багатий матеріал для формування в учнів естетичного чуття, уміння бачити в мові і мовленні прекрасне, захоплюватися ним, воно закладене в самій природі фразеологізмів, у їхніх виражальних змогах, в експресивності фразеологічних одиниць, у доречному їх уживанні в різних стилях мови.

Проблема формування культури спілкування як важливого компонента розвитку і виховання особистості молодшого школяра не може бути вирішена без постійної уваги до фразеологічної роботи з огляду на ту важливу роль, яку відіграють стійкі сполучення слів у мовленнєвому етикеті спілкування, в оцінці ситуацій невербальної комунікації. Рівень вихованості та культури учня проявляється в умінні оформляти думку в слово, у манері говорити та спілкуватися, в умінні володіти силою голосу та інтонацією, уважно слухати співрозмовника, у багатстві етикетної фразеології.